

NOVA FORMULA.

Dr. Drinković i dr. Horvat, suće po Drinkovićevim psokvama, imali bi biti nekakvi antipodi, glave dviju sasma opriječnih misli i struja. Uistinu pak nije tako. Zavrismo li naime malco dublje u „radnje“ ove dvojice, naći ćemo među njima toliko sličnosti, takovih jednakih značajki, da će uzsljediti logičan zaključak, da je njima kao i poštovanoj hrvatsko-srbskoj koaliciji cilj isti.

Na drugom mjestu bilježimo, kako se koalicija i horvatovci upravo natječu da se dodvore sadanjem predstavniku sistema. Ako humanost izjavlje onake izvje predsjednika koalicije i onako pisanje Horvatove „Hrvatske“ radi atentata na život jednog predstavnika neustavnog sistema, onda su osjećaji humanosti te gosp. de otupili prama sustavnim atentatima na život čitavog naroda, onda svi zločini što se počinjavu proti hrvatskom narodu bivaju sićušni prama ovom atentatu na mađarskog eksponenta.

Riječ je „ne niči, gdje te ne siju“. Ove se riječi drži stranka prava, koja povodom ovog najnovijeg izljeva narodne ogorčenosti ne smatra potrebitim iztrčavati pred ničtu rudo. Tko je sijao vjetar, ženje buru, a stranka prava nije pozvana da buru razjere, kada kad vjetra nije sijala, neće li da je stigne udes sijaja.

Pobude dakle najnovijem sivanju šija pred Tiszinom emisarom nisu „u humanosti osjećaja, u odvratnosti na zločin, ma gdje drugdje, i račune svim mogućim sluganin i špijunima. I bez da mnogobrojnim primjerima nedavne prošlosti razsvjetljavamo ovog časa žestoke udarce sistema na našu stranku širom domovine, osvrnut ćemo se samo letimice na makarski kotar, koji je pravškom uskoku Drinkoviću najbolje poznat. Bilo bi suvišno sada nabrajati sve ono što se u onom kotaru proti nama pokušalo i učinilo, jer se je o tom mnogo i u Krstelj-Drinkovićevoj „Rieči“ napisalo, a makarskih izbornih epizoda bio je pun naš sabor, bečki parlament, vrhovno sudište, dalmatinsko namjesništvo itd. Naša je javnost zgraženjem sve to čitala i slušala a nepučeni ljudi teško su vjerovali, da se je takav sagrdan sasuo na golonaku i bezpravnu čeljad, koja je jedino bila kriva, što se ne htjede pobožno sagnuti pred utvaraško-bezvrskim idolom i pred njegovim nogam žrtvovati sve što joj do onda bje srcu milo i sveto.

Nu da ondašnjem poglavaru Simonelli-u ne bijaše u onim sramotnim navelam na naše redove uz bok samoživaca, bašibožuka, pokornih sluga svake naredbe visoke porte, danas bi Drinković grijao stolicu carskog divana u Beču. Bez Pere Andrijaševića, kuma mu Antičića, bez Ribčića i Vrankovića, niti bi Simonelli bio proturao Čingriju, niti bi Panek u Vrgorcu bio napravio onako čudo. To svi primorci znadu, a zna i propali kandidat, koji je svom suparniku onda sa enfazom doviknuo: „Čingrija, ime ti je Vrgorac!“

Kod ovakih činjenica što se sad zbiva? Eno staroga Andrijaševića hvali Drinkovićeva kreketuša; eno skoro pusti Antičić prinosi svoj šarak u njezin fond; evu u predzadnjem broju Vjekoslav Pekić mladji u istu svrhu prilaže kr. 15! Da Drinković ne poznaje ove ljude, mi mu ne bi kvarili veselja, ali kad se on nije zacvrenio, mi ćemo mu bez uzla na jeziku kazati: „amplexatus es stercora!“ Jest, Drinković poznaje se nepopravljive političke špekulante, koji su do današnjeg dneva pokorno služili svemu, odakle je virila kakova špekulacija i korist. Da, Drinković znade da je

lvčević, Simić, Biankini, jer repetita juvant; osob to pak dobro će doći one mladje sile koje imadu fenomenalan želadac, a potom i radnu sposobnost, kao Makjedou.

Nas u velike veseli ovaj Drinkovićev uspjeh u sretnom obretu toli željkovane formule, koja ugledala svjetlo u broju 862. njegovog glasila pod naslovom „Dva tabora“. Suradnja Drinkovičeva sa vladajućim sustavima, sa Stürgkhom, Tiszom i Berchtoldom, to će dakle biti ona nezavisna narodna politika koja ne trpi okvira!

Dosljedno je zato, kada Drinković nema riječi prihora proti postupku koalicije u Banovini, jer je i njoj i njemu i svim onim nezavisnim političarima Ivčević-Simić-Biankinova kova jedna zajednička radnja: jagma za vlastima, častima i položajima.

Drinković-Krsteljevi sumišljenici.

Pišu nam iz Makarske: Prava je ironija sudbine da Drinković-Krsteljevu gaderiju danas podupiru baš oni individui, kojima je stranka prava bila vazda trn u oku; koji su u društvu mogućnika, plaćenika, izroda i žandarskih bajuneta udarali na naše redove, napadali i gadili samo naše ljude, a sve dakako na viši mig, na zapovjed odozgora, odakle se mislilo satri i uništiti stranku, koja je još od svog začetka uspješno kidala lance sistema i mrisla račune svim mogućim sluganin i špijunima.

I bez da mnogobrojnim primjerima nedavne prošlosti razsvjetljavamo ovog časa žestoke udarce sistema na našu stranku širom domovine, osvrnut ćemo se samo letimice na makarski kotar, koji je pravškom uskoku Drinkoviću najbolje poznat. Bilo bi suvišno sada nabrajati sve ono što se u onom kotaru proti nama pokušalo i učinilo, jer se je o tom mnogo i u Krstelj-Drinkovićevoj „Rieči“ napisalo, a makarskih izbornih epizoda bio je pun naš sabor, bečki parlament, vrhovno sudište, dalmatinsko namjesništvo itd. Naša je javnost zgraženjem sve to čitala i slušala a nepučeni ljudi teško su vjerovali, da se je takav sagrdan sasuo na golonaku i bezpravnu čeljad, koja je jedino bila kriva, što se ne htjede pobožno sagnuti pred utvaraško-bezvrskim idolom i pred njegovim nogam žrtvovati sve što joj do onda bje srcu milo i sveto.

Nu da ondašnjem poglavaru Simonelli-u ne bijaše u onim sramotnim navelam na naše redove uz bok samoživaca, bašibožuka, pokornih sluga svake naredbe visoke porte, danas bi Drinković grijao stolicu carskog divana u Beču. Bez Pere Andrijaševića, kuma mu Antičića, bez Ribčića i Vrankovića, niti bi Simonelli bio proturao Čingriju, niti bi Panek u Vrgorcu bio napravio onako čudo. To svi primorci znadu, a zna i propali kandidat, koji je svom suparniku onda sa enfazom doviknuo: „Čingrija, ime ti je Vrgorac!“

Kod ovakih činjenica što se sad zbiva? Eno staroga Andrijaševića hvali Drinkovićeva kreketuša; eno skoro pusti Antičić prinosi svoj šarak u njezin fond; evu u predzadnjem broju Vjekoslav Pekić mladji u istu svrhu prilaže kr. 15! Da Drinković ne poznaje ove ljude, mi mu ne bi kvarili veselja, ali kad se on nije zacvrenio, mi ćemo mu bez uzla na jeziku kazati: „amplexatus es stercora!“ Jest, Drinković poznaje se nepopravljive političke špekulante, koji su do današnjeg dneva pokorno služili svemu, odakle je virila kakova špekulacija i korist. Da, Drinković znade da je

Antičić onaj isti, koji je god. 1908. u „Hrvatstvu“ se izjavljivao pravašem, u „Nar. Listu“ utvarašem a u br. 42. „Slobode“ pristaošom demokratske stranke. Drinković zna da je Vjekoslav Pekić onaj mali „Gijigij“, koji kao gradski deran ne bi u nikakvom dalmatinskom gradu ni za najzadnjeg gradskog pometaja pristao.

On ga je višekrat po makarskim ulicama vidjevao, kako podvijena repa i pogmte glavje njuška, a svak se pristojan odmiče, da ga ne bi pasja para zadahnula. Drinković zna, da je to baš onaj individuum, koji je za Simonella igrao veliku ulogu kao doznik, kao pogrđnik Andrijaševića i Antičića, kao izvjesitelj žandarskog stražmeštra Štuka. Drinković zna, da je to onaj stvor; čijm su denuncijam naši ljudi bili apšeni i sudjeni, koga je načelnik Klarić radi zahtjeva javne pristojnosti morao iz obć. ureda kičnuti. Poznato je Drinkoviću, da je to ono čeljad, koje i dandanas ruje proti zastupniku Klariću, pače i proti njegovoj kući i proti onoj tvrđci, klevećuč i ocrnjujuć svakoga, koji se usudjuje šurovati i s njima doticaja imati. I uza sve ovo znanje naš se Mato Drinković ne žaca oglašivati tokove darove, a sve od onih, koji i danas u eri kompromisa u Makarskoj svega i svačesa poduzimlju onamo proti pravašem, ne bi li im pošlo za rukom obriti tu pravašku kulu.

Makarski pravaši bez iznimke sa svojjim zastupnikom Klarićem na čelu osuduju bratimstvo Drinković-Krsteljevo sa takvim ljudima, koji su i danas u službi policije, detektiva, plaćenika, špijuna i žandarskih bajuneta.

Sezonsko izseljivanje.

Sezonsko izseljivanje, koje je izvrsno organizirano u Italiji, zahvatilo je maha i u Austro-Ugarskoj. Ljudi odlaze van države na zaradu za nekoliko mjeseci, a zatim se vraćaju, da slijedeće godine učine isto tako. Ovakovo izseljivanje pokazalo se u Italiji vrlo unošno, jer najbolje sile ne bivaju nego privremeno izgubljene a zaradjeni novac donose u domovinu.

Hrvatska Poljodjelska Banka u Zagrebu, kao matica hrvatskih seljačkih zadruga i Srbski Zemljoradnički Savez bavije se pitanjem sezonskog izseljivanja. Prošle godine vič. Zagorac i dr. Janda, tajnik spomenute banke, boravili su u tu svrhu u Argentini proučavajuć, kako bi se izseljivanje iz naših strana dalo navratiti u onu državu i to kao sezonsko izseljivanje. Da se to izkuša, bezuvjetno je nužno da država sama dodje u susret takovim izseljenicima, da se nadalje dodje izseljenicima u susret u pitanju prevoznih troškova, osobito pak da se izseljenici već unapred osiguraju za zaradu u krajevima kamo sele. Dok se ovo pitanje ne uredi, izseljeničtvo ostaje grdna rak-rana. Izvješće društva sv. Rafaela pruža nam zanimive podatke o izseljenicima iz ove poli monarkije. Sezonsko izseljivanje ponajviše ide u Njemačku, koja treba veliki broj radnih sila za svoju industriju i trgovinu koje konkuriraju s Englezkom.

Po izkazu austrijskih oblasti izselilo se prošle godine iz Austrije 600.000 osoba ili 246% pučanstva prama 1-83% u Italiji. Od toga odlazila 450.000 na sezonske izseljenike, a 150.000 na stalne izseljenike koji se iselise gotovo izključivo u Ameriku. U prvih pet mjeseci prošle godine pošlo je u Njemačku, Švedsku i Dansku iz same Galicije i Šlezke 275.000 radnika za obrt i poljodjelstvo.

Prilike se tako razvijaju, da nema nade da bi izseljivanje moglo opasti. Slabi politički odnošaji, u kojima živimo s Balcanom, na koji je upućena austrijska trgovina i industrija, pogotovo će slabo djelovati na naše gospodarske prilike i izseljivanje pospešiti. Državne oblasti dotično njemačke stranke u parlamentu slabo za to mare, a

razlog toj njihovoj bezbrizi jest u okolnosti, da 80% izseljenika otpada na Slavene. Ipak za državu nije to tako indiferentna stvar, dajbudi sa gledišta njene vojne snage. Činjenica je da do 100.000 mladih i zdravih ljudi pozvanih na novačenje ne odazivlju se, jer daleko su u tudnji.

Jedan pogled na našu Dalmaciju daje žalostnu sliku zapuštenih polja, filokserom zaraženih, jer svijet se razbježao kojekuda po tudnji da zaradi komad hljeba, veći dio da ondje propadne.

Kada državne vlasti ne mare, bila bi dužnost autonomnih tijela da se brigaju za izseljeničko pitanje. Češka, Galicija i Bukovina imaju svoje posebne posredničke urede za priskrbljenje posla izseljenicima. Zašto ne bi nešto u tom pogledu učinio i naš pokrajinski sabor u Zadru?

Nakon atentata.

Rek bi da su neki elementi u Banovini jedva izčekali da im se pruži jedan momenat da uzumno dati izljeva svojim osjećajima prama mađarskom eksponentu, da tako odbace sa sebe savku sumnju bilo glede velikohrvatskih bilo glede velikosrb-skih velezadajničkih težnja.

Interesantan je brozav predsjednika koalicije Tuškana, kojim osudjuje atentat i veli da je po narod sreća što je atentat promašen.

I vodja seljačke stranke Stjepan Radić požurio se da čestita komesaru što je ostao na životu.

Horvatovci natječu se s koalicijašima u ponizujućim izjavama. „Hrvatska“ je donijela članak, koji je radi njegove značajnosti zavrijedio da ga našim čitateljima predočimo.

„Današnji dan — veli Horvatova „Hrvatska“ — 84. rođendana Njegova Veličanstva označen je u bielom gradu Zagrebu gadnim zločinom. Poslie svečane službe božje u proslavu kraljeva rođendana, kada se je kr. povjerenik barun Skerlec vraćao iz stolne krke, ali još u crkvi izpod krova, opalo je u njega neki mladi čovjek hitac iz revolvera, te ga rano u desnu nadlakticu. Kako niže izvješćujemo, napadač je uapšen, te će za svoj zločin odgovarati.

Dok ove redke pišemo, nije nam poznato, koji su potičaji vodili napadača, ali bili kakvi mu drago, mora se ovaj atentat odlučno osuditi. Takovim krvavim djelima ne postizava se ništa u korist naroda, a sam preuzvišeni g. kr. povjerenik nije svojim dosadajnim radom u Hrvatskoj dao nikakvog povoda nepovjerenju, kamo li mržnji. On je preuzeo na se po Nj. Veličanstvu povjerenu mu častnu zadaću, da uz pripomoć polit. faktora hrvatskoga naroda uzpostavi ustavne prilike u našoj domovini. A jer svi pravi sinovi Hrvatske žele, da se uzpostavi ustavno stanje, to je akcija sadašnjeg kr. povjerenika pračena sa sveobćim pouzdanjem bez sjenke protivitine proti njegovoj osobi.

Ovakovi zločini stvaraju samo nove poteškoće i zamrsuju položaj u našoj domovini, jer tavaju protivnicima naše slobode povoda za produljenje, pače i za pojačanje iznimnih mjera. Ovim nedjelom u stolnoj crkvi zadan je hrvatskoj stvari udarac, ali se nadamo, da će mjerodavni čimbenici razlikovati hrvatski narod od fanatičkog i zavedenog mladića, te neće narodu upisati u grieh djelo mahnitja pojedinca. Ovak čin žalimo i najodlučajnije osudujemo, uvjereni, da govorimo iz duše naroda, koji je i u težim okolnostima strpljivo podnosio kušnje i ne gubeći nikada vjeru u Božju milost i pravodoljubivost svoga vladara, kao što nije nikada prestao težiti za svojim pravima. On će u svojoj pravodnoj borbi vazda upotrebljavati zakonita sredstva uvijek, da će tim putem najprije postići i svoj cilj: slobodu i jedinstvo domovine pod zakonitim svojim vladarom.“

Komesar Skerlec, koji sa međutim već od rane operavio, izvaji je izvjestitelj „Pester Lloyd“ sljedeće :

„Smatram cijeli taj slučaj samo kao incident, koji se smije dovesti u nikakve veze sa današnjim političkim prilikama u Hrvatskoj i Slavoniji. Takva se veza logičnim načinom ne može konstruirati, jer u Hrvatskoj i Slavoniji nema nikakve političke stranke, koja bi politički služila ovim djelima. Ovom mom nazoru odgovara i držanje zagrebačke štampe i svih ovdješnjih mjerodavnih politika bez razlike stranača, koji su mi izrazili svoje najživlje saučešće i najoštrije osudili atentat. Makar da je to u prvom redu izražaj prirodnih humanih osjećaja, te je ipak karakteristično za visoko shvaćanje politike u Hrvatskoj. Mene taj incident nikako ne će ometi u mojim nazorima o ovdajšnjim prilikama. Atentat ne će promijeniti moga političkog držanja ni najmanje i ne će dati povode nikakvim vrednim mjerama.“

Predsjednik hrvatsko-srpske koalicije Orga Tuškan poslao je iz Siska barunu Skerlecu ovaj brojaj : „Ovaj čas saznao sam za atentat, koji srećom nije uspio. Kako Vaša Preuzvišenost nije došla u Hrvatsku, da ju tlači, nego za to, da joj pripravi put do ustanovitosti u sporazumu sa pravim zastupnicima naroda, to se veselim a sigurno i cio narod, da je Bog sačuva Vaš život za narod i njegova prava, da već jednom prestanu muke i patnje, kojima ga muče stanoviti ljudi.“

Sibenik, 23 kolovoza.

Pravaško novinstvo složno je glede Krstelj-Drinkovićevih rovanjenja u stranci. Ovu jednodušnost konstatira i predsjednik stranke vlč. Prodan u „Hrvatskoj Kruni“ kad kaže :

„Mi bismo najvoljele mučat i cijenimo da je to, kao i muk ostaloga pravaškoga novinstva, na koje se također tuži „Hrvatska Rieč“, ono najbolje što se u interesu stvari, stranke i ljudi oko „Hrvatske Rieči“ daje u ovaj mah da se učini. Sama činjenica, da nitko ne ustaje od pravaša, da sudjeluje u borbi koju sada vodi „Hrv. Rieč“, mnogo znači i mi drzamo, da će „Hrvatska Rieč“ shvatiti duboko znamenje toga riečitoga muka i odatle crpiti koristi. „Hrvatska Rieč“ bit će opazila, da u koliko jedne ili druge pravaške novine stogod progovore, to nije voda na mlin „Hrvatske Rieči“. Nije samo „Hrvat. Dnevnik“ i „Hrvatska“ da — i preveć oštro — pišu protiv „Hrv. Rieči“. I „Hrvat“ sadanje glavno glasilo stranke prava progovorilo, ali nikad u priloge, i „Prava Crv. Hrvat.“ i „Naša Slova“, a „Hrvat. Kruna“ možda od svih najobzirnije.“

S toga što svi ili muče ili ako pišu, samo prigovaraju, mogla je „Hrvat. Rieč“ uvidjeti, da je barem krivo sjela, pa s toga u kojećem krivo i sud!“

Turci prodiru u Bugarsku.

Unatoč opomenama velesila, Turska ne odustaje od namjere da Bugarsku sasama potisne iz Tracije. Turska je u tome podpomagana od Grčke, koja je, kako smo već javili, predala Bugariju dodjeljenu luku Dedeagač Turcima. Grci služe Turcima u Traciji kao uhode protiv Bugarija.

Po jednoj vijesti iz Londona, Turci marširaju prema Plodivu i hoće da ga zauzmu. Londonski listovi donose suglasne telegrame, da je Rusija prekjuečur u jutro u bugarskoj luci Burgas izkrcala svoje čete, koje su odmah zaprijebile jednu austrijsku ladju da izkrca svoj tovar.

Očekuje se skupni korak velevlasti protiv Turskoj, koja bi imala biti finansijski pupduno bojkotirana dokgod se njene čete ne povuku za granicu Midia-Enos.

Domaće vijesti.

Skerlec u pogibiji. Jedna privatna vijest iz Zagreba javlja, da je kod baruna Skerleca nastupilo otrovanje krvi. Bolesnikovo je stanje vrlo kritično.

Tridesetogodišnjica prve hrvatske riječi u Istarskom saboru. Na 21. kolovoza 1883. dr. Matko Laginja izustio je prve hrvatske riječi u Istarskom saboru govorom koji je započimao riječima: „Poštovana gospodo Latini! Izbor u Pazinu...“ Onda su talijanski zastupnici sa galerijom skočili kao bijesni, ali Laginja nije se dao smesti

nego je nastavio hrvatski govoriti dokazjuć nezakonitost izbora u Pazinu.

Nadvojvoda Frano Ferdinand u Bosni. „Saravevor Tagblatt“ javlja, da je potvrđena vijest, da će nasljednik prijestolja u rujnu doći u Sarajevo, da prisustvuje otvorenu narodnomu muzeju i ostati ondje tri dana.

Željeznica Karlovac—Metlika, kako javlja službeni list hrvatske vlade, otvorić će se još ove godine, možda 1. studenoga. Austrija ima da gradi prugu Metlika—Novo Mjesto te Pribudić—Knin, ali će proći dvije godine dok budu gotove. Na hrvatskoj strani na pruzi Ogulin—Pribudić radi se punom parom.

Strašna nesreća na vježbalištu mornarice, admiral ubijen. U srijedu u jutro oko 10 s. na vježbalištu ratne mornarice u blizini Sarcoggiane kod Pule razprsnuo se najveći top, koji je prouzročio veliku nesreću, te je nastradao viceadmiral grof Lanjus kome su odnešene obje noge i usljed rana umro, a teško ranjenih imade više oficira i mnoštvo momčadi. Od momčadi mrtva su četiri mornara, a inžiniru tvornice škoda odnešena je desna ruka.

Kolera u našim zemljama u Banovini i Bosni sve više se širi. Tako je 14. o. m. u Progaru, občina Boljevci, kotar Zemun, oboljelo u jednoj kući pet osoba u sumnjive znakove azijske kolere. Od njih su 4 osobe umrle, a 2 su sahranjene još prije, nego se saznalo, da su oboljele, tako da su same izmetine 8-godišnje djevojčice Dinke Strajničeve odaslane zem. bakteriološkom zavodu, koji je ustanovio, da je Strajničeva oboljela od azijske kolere. Mjesto je Progar ozračivom obkoljeno. U Kupinovu je prama posljedku izraživanja njenih dejekata po bakteriološkom zavodu oboljela i umrla od azijske kolere 57-godišnja seljakinja Zika Krežević. U Zemunu oboljela je u ulici Tošin bunar 11. o. m. 59. godišnja Ana Kinković uz pozitivne znakove azijske kolere. Po vladi određene mjere provode se svom strogošću. U gradu Zemunu i zemunskom kotaru nalaze se tri naročita vladina izaslanika radi provedbe i nadzora vršenja preventivnih mjera proti širenju kolere.

Iz Sarajeva pak javljaju, da se je u Gornjoj Tuzli kolera opet pojavila. U Sijminu Hanu pojavila se također kolera, te su konstatirana 2 slučaja, u Gračanici 1 i smrtni slučaj u Šamcu. Osim toga teži u Šamcu jedna osoba, oboljela od kolere, a i se osoba nalazi u karanteni.

Kolera na dunavskom monitoru. „Militärische Rundschau“ izvjavlja, da nije istinita vijest nekših novina, da je na dunavskom monitoru jedan vojnik obolio od kolere.

Mjere proti stranim državljanima u Trstu. Trščansko namjestništvo naredilo je trščanskoj občini, da odpusti sve činovnike i namještenike u občini koji su strani državljanji. Otpust činovnika uzetih uz ugovor imao bi uzsljediti izmakom ugovora; svi pak ostali dobit će odkaz od 6 tjedana prije izmaka sunčanog tromjeseca. Ova mjera pogadja u prvom redu pripadnike Italije.

U 16. vojnom zboru. Zapovjednik 16. vojnog zbora general Blaž Schemua upravio je na vojni zbor dnevnu zapovjed, u kojoj prigodom otpusta pričuvnika konstatira da su stare kreposti naših vojnika, dišiplina, poslušnost, vjernost i privrženost starešinama, duboko ukorenjene te izrazuje svoju zahvalnost, priznanje, srdačne pozdrave i najljepše želje svim onima koji ostavljaju aktivnu službu.

Iz Kaštelstaroga primamo: Jovi i Josi, upraviteljima „Glazbarskog Sklada“ u K. Novome kod Trogira. — Na Vaše i Vaših sumišljenika umirenje „javno“ javljamo da je živa istina što javljate u „Slobodi“ br. 189 od 16 tek. da niste Vi već dobi podpisana pravaška glazba Svačić sudjelovala sastanku katoličke „dječurlice“ u Spljetu dne 3 tek. Jako žalimo, da su radi nas Vaši istomišljenici ma samo i čas mogli mišliti, da je Vaš „Glazbarski Sklad“ „nadržan“, „mračnjak“, „diplasi“, i t. d., dok a ovim izjavljujemo da ste „napredni“ i „prenapredni“, dok o nama na sreću to nemožemo kazati. Toliko na umirenje Vaših istomišljenika.

Nego vere nam naše, zdravo srpski smo do danas držali da je Jovi Ivan ime. Koja čuda naprednjačtvo pravi! Za Glazbeno društvo „Svačić“, predsjednik Josip Lukas; tajnik Stjepan Smojver.

Požar usljed eksplozije. Iz Blata na Korčuli javljaju, da je dne 18. ov. mj. u večer u kući veleposjednika gosp. Stjepana Kalogjere došlo do eksplozije pušanoga praha te je buknuo požar, koji je zgraud sasma uništio. Pri tome tri osobe smrtno su bile ranjene i još iste noći od zadobivenih rana preminule.

Jadranska izložba u Beču ostat će otvorena još čitavu jednu godinu, ne bi li se kako pokrio ogromni deficit.

Obrotni nadzornik Dr. Frano Oberthor, c. k. ministerialni koncipient, koji je bio dodijeljen obrtno-zanatlijskoj i umjetničkoj školi u Splitu za promicanje obrta, koncem ovog mjeseca odlazi sa svog dosadašnjeg mjesta, jer pozvan u Beč, da služi u ministarstvu za javne radje. U svojstvu obrtnog nadzornika g. Oberthor stekao je lijepih zasluga, te je uprav žaliti, da ostavlja Dalmaciju, tim više, što, u koliko čujemo, ministarstvo nije sklonilo, da mu se imenuje nasljednik, već će se to mjesto ukinuti, a nadzor nad zadrugam bit će povjeren školi u Spljetu, kojoj je g. Oberthor bio dodijeljen.

Ovom vrijednom i zauzetom činovniku želimo u njegovom zvanju najljepši uspjeh i napredak.

Pristav pomorskog ribarstva. Ministarstvo trgovine imenovalo je dosadašnjeg tajnika občine obrovovačke g. Sardelića privremeni pristavom za ribarstvo kod pomorske vlade. G. Sardelić obnašao je nekad čast tajnika Harachova društva za ekonomsko podignuće Dalmacije.

Rekord brodogradnje. Dne 20. ov. mj. porinut je u brodogradilištu S. Marco u Trstu parobrod „Nimrod“, društva Gerolminice i Co. Ovaj parobrod sagradjen je u samih 118 dana, i nijedno brodogradilište na svijetu nemože se pohvaliti da je tako brzo sagradio parobrod takove veličine. „Nimrod“ je dug 137,56 m., širok 16,46 m., visok 11,71 m., težak je 9400 tona, a nosi 7000 tona brutto.

Austro-ugarski ratni brod u Kini. U utokar odputovao je put Kine ratni brod „Kaiserin Elisabeth“. Ostat će u kinziškim vodama dvije i po godine kao stacionarni brod.

Mladomisniku

LUKI TURATO,

prigodom njegove prve Sv. Mise u kapelici Sv. Ćirila i Metoda u Loretu.

Snivala je od drevnih vremena, Na pjenama i škripanju vesala, Udar groma, jauk velikana, Vabili ju do Istarskih žala, K mekom krilu majke Frankopana.

Talas, vihor i škripa vesala, Udar groma, jauk velikana, Vabili ju do Istarskih žala, K mekom krilu majke Frankopana.

Al sve zalud, jer robiju roda Snivala je sred jada i bola... Gle, sad evo budi ju sloboda: Sveti zbori naših Apoštola!

I vodi ju kō nevestu mladu, Na višini Loretaškog grada, Pod lovorjem i jablana hladu Da nam bude krilatca nada.

Pa se danas ona lakokrila Spušta tronu vjere sunca vrela, Da ti, kao primorkinja Vila, Prva vijenac plete oko žela...

U tom vijencu savila je moći Što ih prošlost prišaptava rodu, Što ih Zrinjski čuo u samoci Kad branio vjeru i slobodu.

I ti danas pod tim cvijećem milja Dižeš k Nebu prvu žrtvu svetu, Žrtvujući carci svesilja, Svoju mladost u prvom poletu.

A mi tvoji prijatelji mladi Nosimo ti srce puna žara, Pa uz Vilu, što ti tamjan kadi, Pratilimo te do časnog oltara.

Pratilimo te uz molitve t'fe: Nek se rodu stara vjera vrati, Nek ga opet ljubav s nadom grije, Jer tog milja nemaju Hrvati!

Tvoji prijatelji.

Gradske vijesti.

Načelnik Jelse i načelnik Šibenika. Načelnik Jelse odrekao se načelnitva, jer došao do neuglasica s jednim obćinskim prisjednikom. Načelnik Šibenika ima proti sebi pet obćinskih prisjednika, i ne odriče se. Načelniku Jelse nitko nije rekao ni „crno ti oko u glavi“, i spor je njegov privatne naravi, a ipak odriče se; načelniku Šibenika je skoro čitavo vijede dalo nepouzdanicu i predbacilo mu se, da se okorišćuje obćinskim novcem, pa uza sve to ne odriče se. Ali načelnik Jelse je Duboković; načelnik Šibenika je Krstelj. Ima ljudi nježnih moralnih osjećaja, a ima ih i takovih koji moralne udarce ne osjećaju već čekaju nogomet.

Jedan upit kaštelanskih pravaša. Prijatelj iz Kaštela piše nam, da bi zapitali dra. Drinkovića, da li su i kaštelanski pravaši diplasi kada su skoro svi odbili njegov „Rieč“. Kaštelanski pravaši bili su izbornici i agitatori Krsteljevi, dočim je većina kaštelanskih popova radila za lvećeviča. Zašto Drinković i njihova imena ne stavi na svoj index, zašto se ograničuju samo na svećenstvo, dočim i svjetovnjaci pravaši u jednakoj mjeri odbijaju njegovu gadariju?

Štete od nevremena. Ove godine ko da ljeta nemamo. Ugrije jedan dan, a drugi odmah kiša i bura. Nevrije me nanijelo je ogromne štete i u našoj obćini, tako da je dotično povjerenstvo pronašlo u odlomcima Konjevrate, Sliвно, Danilo, Dubrava i Vrpolje do 400.000 K štete usljed krupe i poplave. Čujemo da je krupa uništila još i odlomke Boraje, Grebašice, Primostena, Rogoznice i Jadrovača. Dakle crna se piše.

+ Simun Peršan, naš sugradjanin, preminuo je u 75. godini života dne 18. ov. mj. u Zagrebu, kamo se je preselio pred godinu dana sa poduzetnim svojim sinovima Josipom i Vjekoslavom te cijelom obitelji. Sahranjen je na Mirogoju. Vjehni pokoj njegovoj duši, a uvećljenjoj obitelji naše saučešće.

Kako se postaje pravak i vodja naroda. Na slavu i čast velemožnog dra. Krstelja neka je i ova. Ovo je petna godina, da je dr. Krstelj član podupiratelji vatrogasnog društva u Šibeniku s mjesječnim doprinosom od K 10.—, što daje na godinu K 120.—, dotično u pet godina K 600.—. Vatrogasno društvo u ovo pet godina nije od dra. Krstelja primilo tog doprinosa. Kako se sada Krstelj hoće da pokaže sve-moćom i u vatrogasnom društvu te snubi svoje skutonoste stavljujuć ih na stražu u društvu, po dvojici svaki dan davajuć svakomu po K 6 iz vatrogasne blagajne raspiljuć tako društveni novac jer vatrogasno društvo ima svoj čuvara te ne treba posebne straže — to je opravdana nada, da će on dugujuću svotu od 600 K društvu bar sada izplatiti.

Nesreća na moru. U četvrtak oko 2 sata popodne, kad je parobrod „Tommaso“ plovio iz Šibenika put Zlarina, između tvrdjave Sv. Nikole i Zlarina ugledao je jednu izvrnutu ladju. Ladja je bila iz zadržarskih otoka i u njojzi dva čovjeka koja su bila u moru držeći se ladje.

Zapovjednik „Tommaso“ g. Zanze, kad je opazio nesreću, pošao je tamo, uzeo ladju po krmi i odveo je u zlarinsku luku. Sreća da je bio dan, inače bi ovi nevoljni ljudi bili stalno zaglavili. Pohvaliti je plemenito djelo zapovjednika gosp. Zanze, kao što i zapovjednika ratnog broda „Schwarzenberg“ koji je, netom je primio vijest o nesreći sa tvrdjave, odmah poslao dvije torpiljarku u pomoć. Nu „Tommaso“ već je brodolomce bio spasio.

„Ribarsko-koraljska zadruga“ u našem gradu odpremla je i ove godine ribare koralja na ribanje istoga, ali, u koliko smo izvješteni, ribanje slabo radi hrdjavih vremena, koji ove godine, iznimno na našem moru vladaju.

VIŠE SODA

sa pokušestvom ili bez pokušestva iznamljuju se u najljepšem predjelu grada. Poblize obavijesti daje uredništvo lista.